

Giới và các khía cạnh xã hội trong quản trị rừng

TS. Kalpana Giri
Trung tâm vì Con người và Rừng (RECOTFC)
Hà Nội, Việt Nam
28/08/2018

- Tại sao cần bình đẳng giới: Các khái niệm
- Giới trong quản trị rừng: Dự án V4MF
- Các yếu tố đầu vào để tiếp cận giới trong FLEGT-VPA

Tại sao cần bình đẳng giới?

Cân bằng giới tạo nên nền kinh tế thông minh

- *Phụ nữ và nam giới là lực lượng sản xuất đầy tiềm lực cho hoạt động kinh doanh bền vững*

Báo cáo của Ngân hàng Goldman Sachs hồi tháng 4/2013 cho hay:

- Trong một thế giới tăng trưởng và khan hiếm tài nguyên, tiềm năng của nữ giới - một nửa dân số của thế giới có thể trở thành một giải pháp đắt giá không thể bỏ qua.
- Để các quốc gia thành công và duy trì thành công, điều quan trọng là họ xây dựng được các thể chế hòa hợp (inclusive)

Tại sao cần bình đẳng giới?

- Bình đẳng giới là một quyền của con người
- Con người sẽ dễ bị **tổn thương** nếu nhu cầu và các mối quan tâm của họ không được xét đến.

Chừng nào phụ nữ còn bị ràng buộc bởi đói nghèo, chừng nào phụ nữ còn bị coi thường, thì chừng đó chưa có nhân quyền... Chừng nào các quốc gia còn từ chối vai trò bình đẳng của một nửa dân số là nữ giới, quốc gia đó sẽ còn cam chịu thất bại.

- Nelson Mandela -

Khái niệm về GIỚI

TÍNH DỤC	GIỚI
Sinh học	Được xã hội xác định bởi cách ứng xử, vai trò và trách nhiệm
Hình thành từ khi sinh ra	Qua học tập, nhận thức
Không thay đổi theo văn hóa và qua thời gian	Có đặc tính văn hóa Thay đổi theo thời gian

Sự hiểu biết của chúng ta về giới bắt đầu từ "tính dục": về mặt sinh học (nam, nữ hoặc giới khác)

Trải nghiệm của chúng ta về ý nghĩa khi là nam, nữ, giới khác: **Giới – Một cấu trúc xã hội**

Các trải nghiệm về giới bắt đầu từ "giới tính" và giao thoa với các phạm trù xã hội khác nhau: tầng lớp, giáo dục, sắc tộc, tôn giáo...

-> Các nhóm đàn ông và phụ nữ khác nhau sẽ có cơ hội khác nhau

Các yếu tố này sẽ cùng nhau tạo ra các cơ chế ảnh hưởng tới cơ hội cho từng cá nhân khác nhau (quyền, tài nguyên, lợi ích)

Các cơ hội là gì?

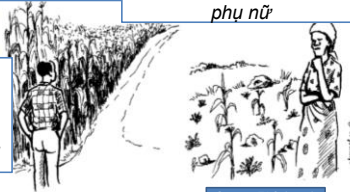
- Phát triển kinh tế - gia tăng thu nhập và thu lao.
- Tiếp cận các cơ hội phát triển kỹ năng và lựa chọn nghề nghiệp
- Tiếp cận các tài sản, dịch vụ và các hỗ trợ cần thiết để phát triển kinh tế
- Quyền ra quyết định và ảnh hưởng tới các hệ thống, tiêu hệ thống khác nhau, bao gồm cả tài chính trong gia đình

Phụ nữ bị hạn chế về cơ hội?

Chỉ 5% nông dân nữ ở 97 quốc gia được tiếp cận các dịch vụ nông nghiệp mở rộng

Chỉ 10% tổng viện trợ về nông nghiệp, lâm nghiệp và thủy sản đến được với phụ nữ

Chỉ 15% cán bộ khuyến nông của thế giới là phụ nữ

Source: FAO (2010)

Bức tranh lớn: Quản trị lâm nghiệp

Quản trị lâm nghiệp: "Làm thế nào" để quản trị rừng theo những cách thức sản xuất hiệu quả, bền vững và đáp ứng các yêu cầu của xã hội.

VPA: Hiệp định thương mại song phương giữa các quốc gia xuất khẩu gỗ và EU. Thỏa thuận thương mại này cũng cho phép duy trì một cơ chế quản trị chặt chẽ.

Sự tham gia của cộng đồng trong quản trị rừng là không thể bỏ qua:

- Vai trò của phụ nữ, cộng đồng dân tộc thiểu số trong công tác bảo vệ rừng với các kiến thức truyền thống bản địa của họ đã được ghi nhận đầy đủ.
- NHƯNG họ (về mặt pháp lý) chưa được công nhận (và chỉ định) là người đóng vai trò chính trong các cơ chế chính sách, thể chế và chuỗi cung ứng!**

Bức tranh lớn: Giới trong bối cảnh VPA

- Kế hoạch hành động FLEGT (2003) và Chính sách EU VPA (2007) cũng muốn vươn ra ngoài mục tiêu trong lâm là tính hợp pháp của gỗ để hướng tới tham vọng cao hơn là quản trị tốt, phát triển bền vững và một nền lâm nghiệp nhân văn...
- Kế hoạch hành động này nêu rõ: "...Mục tiêu cao cả hơn của EU là khuyến khích quản lý rừng bền vững. Ở nhiều quốc gia, luật lâm nghiệp dựa trên tiền đề của quản lý rừng bền vững, việc thực thi pháp luật tốt hơn nói chung sẽ dẫn đến quản lý rừng bền vững hơn. Trường hợp này không phải là trường hợp EU khuyến khích nên xem xét khung pháp lý. Do đó, **quản trị rừng tốt hơn là một bước quan trọng trên con đường phát triển bền vững**" (EC, 2003, 5).
- Kế hoạch cũng đề cập đến quyền sử dụng đất và quyền tiếp cận đối với cộng đồng nông thôn và người dân bản địa: "**Nỗ lực sẽ tập trung vào việc thúc đẩy các giải pháp bình đẳng và công bằng cho vấn đề khai thác gỗ bất hợp pháp, vấn đề vốn không có tác động lớn tới người nghèo**". (EC 2003, 3). Chính sách FLEGT VPA tham chiếu các nguyên tắc bền vững được quốc tế công nhận, bao gồm các quy trình yêu cầu có sự tham gia và bảo vệ cho cộng đồng dân số thiểu số (Rutt et al. 2018)

GIỚI trong Quản trị rừng

- Phụ nữ và nam giới là hai nhân tố thay đổi đầy tiềm lực trong quản lý rừng bền vững, nhưng họ có thể dễ bị tổn thương nếu nhu cầu và ưu tiên của họ không được đưa vào các quy trình, chính sách và cả chương trình lâm nghiệp.
 - Tiếp cận, Kiểm soát (Quyết định), Lợi ích đáp ứng nhu cầu của họ
 - Việc bị gạt ra ngoài lề do các định kiến và cấu trúc quyền khác nhau trong và ngoài cộng đồng, có thể ảnh hưởng đến nam và nữ theo những cách khác nhau.
 - Giới tính là một yếu tố phân tích đầu vào để giải quyết định kiến về giới và các nguyên nhân xã hội khác nhau của việc bị gạt ra ngoài lề.

Nguyên nhân

- Thiếu sự công nhận phụ nữ và ý kiến của họ như là một trong các bên liên quan hợp pháp trong các quy trình quản lý và quản trị rừng bền vững.
- Phụ nữ thiếu khả năng tiếp cận và bị hạn chế trong việc ra quyết định, đặc biệt là trong các cấu trúc quản trị để quản lý rừng và các nguồn tài nguyên của rừng.
- Phụ nữ thiếu quyền trong các cơ chế chia sẻ lợi ích công bằng từ lâm nghiệp, lâm sản và doanh nghiệp do các hạn chế về quyền tiếp cận và hưởng dụng.
- Thiếu chuyên môn và nguồn lực để thiết lập lồng ghép giới trong các thể chế triển khai quản trị rừng và các chương trình liên quan.
- Hạn chế về cơ chế thành lập và khuyến khích các "**gender champions**" trong lâm nghiệp để thực hiện các hoạt động bình đẳng giới.

Lồng ghép giới trong Dự án V4MF

TABLE OF CONTENTS	
1. Introduction	3
2. Linking Gender Equity with Forest Governance	4
3. Understanding Gender Equity in V4MF: Objectives, entry points and mapping of activities	6
3.1 Approach	6
3.2 Values	6
3.3 Strategic entry points to address gender equity	6
3.3.1 Strategic Entry point 1: Gender assessments and gender mainstreaming	6
3.3.2 Strategic Entry point 2: Participatory GBV	7
3.3.3 Strategic Entry point 3: Capacity and Partnership Building	8

GENDER EQUITY STRATEGY:
 Considerations to address evolutionary processes for women's empowerment in forest governance by the Forest for Making Forests (F4MF) Project

Các yếu tố đầu vào

1. Khuyến khích sự tham gia: Phân tích giới

Khuyến khích sự tham gia:
Giới và các khía cạnh xã hội
trong quản trị:

- 1) Tiếp cận
- 2) Kiểm soát
- 3) Tạo môi trường thuận lợi

Phân tích giới!

Ai làm gì?

Ai có cái gì?

Ai có lợi thế?

Ai thiệt thòi?

- Người đàn ông (thuộc kiểu) nào?

- Người phụ nữ (thuộc kiểu) nào?

Tại sao? Tại sao không?

Những gì có thể làm?

2. Sự tham gia của các bên liên quan

- Lập bản đồ liên quan đến giới và xã hội
- > Mời các nhóm có nhu cầu, ưu tiên khác nhau
- Xác định các rào cản đối với phụ nữ và nam giới để tham gia, giải quyết các rào cản đó trong nỗ lực xây dựng năng lực
- Huy động các tổ chức và mạng lưới hỗ trợ về quyền và giới của phụ nữ trong lâm nghiệp và các quy trình quản lý
- Trong sắp xếp quản lý, chú trọng các ý kiến chuyên môn về giới và thu hút sự tham gia của các tổ chức cấp quốc gia hoạt động về giới.
- Tạo các chỉ số đo lường mức độ nhạy cảm giới của các hoạt động.

3. Cơ chế quản trị lồng ghép giới

Điều này diễn ra như thế nào trong thực tế?

- Nếu sửa đổi khung pháp lý cho FLEGT (VD: quyền sử dụng đất) hãy đảm bảo có lưu ý tới vấn đề giới
 - Phụ nữ tích cực tham gia và có thể ảnh hưởng đến các quy trình ra quyết định; và vai trò, sự đóng góp và khó khăn của họ được tính tới trong các cuộc tham vấn.
 - Liên kết với các CSO liên quan, các bộ ngành chịu trách nhiệm về trao quyền cho phụ nữ và các vấn đề về giới cũng như với các tổ chức của phụ nữ
- Giúp họ xây dựng năng lực về FLEGT, nếu cần thiết

4. Cơ chế khuyến khích, lợi ích và các cơ cấu

Phụ nữ và nam giới đều sống dựa vào rừng và cùng tham gia vào các hoạt động kinh tế, do vậy việc xem xét tới vấn đề giới khi xác định và chia sẻ lợi ích là rất quan trọng.

Tuy nhiên, phụ nữ và/hoặc người nghèo, người dân tộc thiểu số có thể bị thiệt thòi trong các quy trình truyền thống hoặc chính thức, đặc biệt là quyền sử dụng đất, có thể dẫn đến việc họ:

- Không có quyền tiếp cận bình đẳng với các thông tin và quy trình pháp lý
- Không được tham gia vào quá trình ra quyết định về cơ chế và cơ cấu chia sẻ lợi ích
- Không được hưởng quyền lợi FLEGT do quyền sử dụng đất và cây rừng không được công nhận

4. Cơ chế khuyến khích, lợi ích và các cơ cấu

Một số câu hỏi để hỗ trợ giải quyết việc này...

- Hệ thống hưởng dụng đất đai và sử dụng tài nguyên có công bằng về giới không?
- Có sự minh bạch liên quan đến chi trả tài chính cho & trong cộng đồng không?
- Có luật pháp quốc gia đủ mạnh về giới trong đánh giá tác động môi trường không?
- Có một hệ thống công bằng và dễ tiếp cận để giải quyết các khiếu nại và xung đột không?
- Phụ nữ có quyền lợi hợp pháp đối với tài nguyên như nam giới không?
- Có một hệ thống giám sát những điều trên để rút kinh nghiệm cho tương lai không?

Giới trong FLEGT-VPA

- Các cơ chế quản lý chương trình/mới đem lại cả cơ hội và rủi ro
- Sự tham gia của người dân địa phương là vô cùng cần thiết: tất cả đàn ông và phụ nữ trong các nhóm khác nhau
- FLEGT-VPA có thể học hỏi từ REDD +
- Ít công việc hơn đồng nghĩa với nhiều cơ hội hơn
- Sự cam kết về hòa nhập giới là chìa khóa để đạt được các giải pháp quản trị công bằng

Xin cảm ơn!

Người dân địa phương là người giữ chìa khóa của những khu rừng khỏe mạnh
www.recoftc.org

